

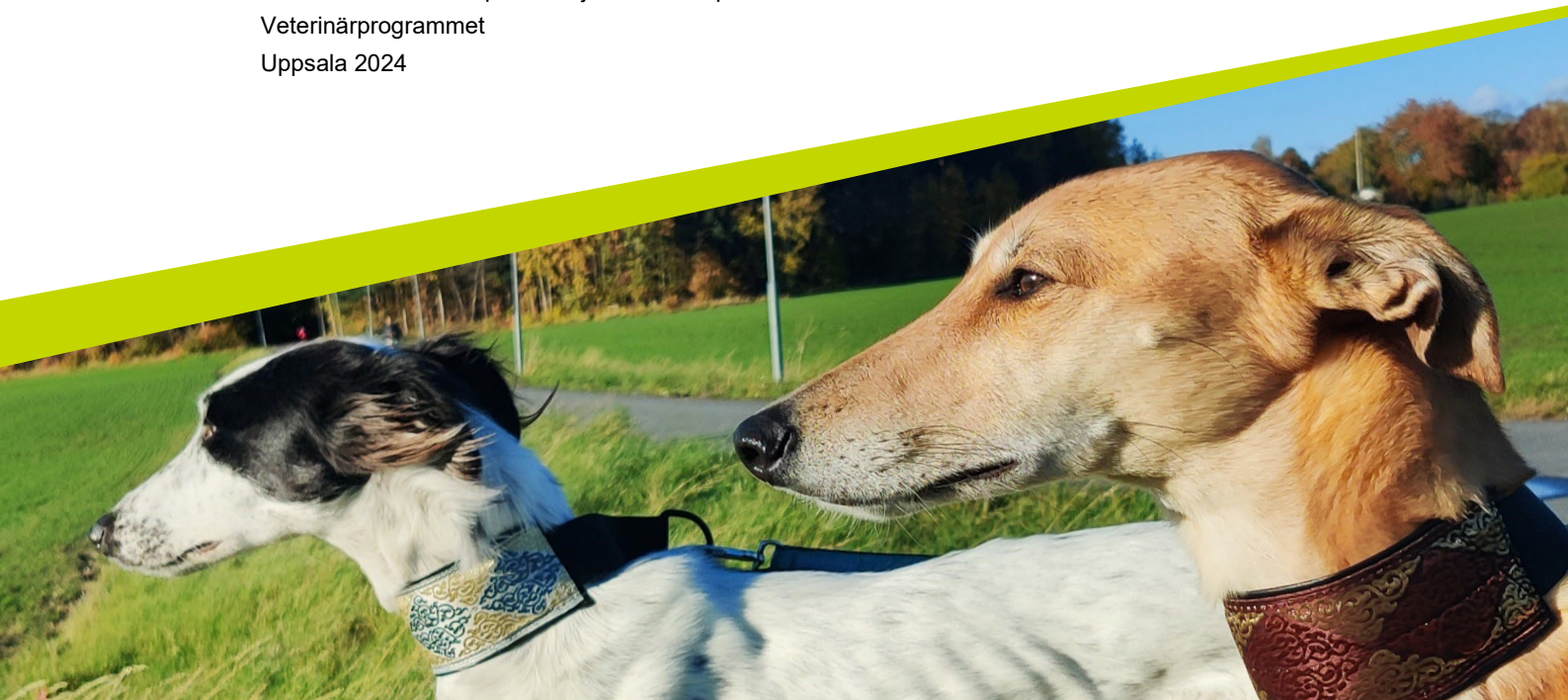

Aggressivt beteende hos hundar

- orsaker och hantering i veterinärmiljö och hemmiljö

Michaela Leão Sjöblom

Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Veterinärprogrammet
Uppsala 2024

Aggression hos hundar -orsaker och hantering i veterinärmiljö och hemmiljö

Aggressive behaviour in dogs - Causes and management in veterinary and home settings

Michaela Leão Sjöblom

Handledare: Lena Skånberg, SLU, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Examinator: Gunnar Carlsson, SLU, Institutionen för husdjurens biovetenskaper

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i veterinärmedicin, G2E - EX0862

Kurskod: EX0862

Program/utbildning: Veterinärprogrammet

Kursansvarig inst.: Institutionen för husdjurens biovetenskaper

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2024

Omslagsbild: Michaela Leão Sjöblom

Upphovsrätt: Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.

Nyckelord: hund, aggression, beteende, träning, behandling, veterinär

Sveriges lantbruksuniversitet

VH-fakulteten

Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Avdelningen för etologi och djurskydd

Sammanfattning

Aggressiva beteenden hos hundar kan ha många olika grundorsaker. Dessa beteenden kan vara normala för situationen som hunden befinner sig i för att kommunicera men de kan också ha en underliggande patofysiologisk orsak. Att kunna läsa av hundens kroppsspråk för att tidigt förstå och hantera hundens behov är av kritiskt värde för att hindra allvarliga händelser som exempelvis hundbett. De som behöver kunna läsa av hundar är både djurhållaren i sitt hem och vardag men även personer som arbetar vid en veterinärklinik behöver kunna läsa av sina patienter som en del i att ge bra vård.

Detta arbete är framtaget för att kunna ge en ökad förståelse kring vad som ligger bakom aggressiva beteenden hos hundar och hur man kan förebygga och hantera dessa beteenden i veterinärmiljö och i hemmiljö.

Frågeställningarna som ligger till grund för detta arbete är: Vad ligger bakom aggressivt beteende hos hund? Hur kan man förebygga och hantera uppvisat aggressivt beteende hos hund i klinikmiljö? Hur kan man förebygga och hantera uppvisat aggressivt beteende i hemmiljö?

Detta är en litteraturstudie baserat på artiklar från databasen Primo. Artiklarna valdes genom sökorden: dog* OR canine* AND resource guarding, rehom* reason*, aggression, behaviour/behavior, bite/biting, growl*, body AND language. Andra artiklar som inkluderades var från referenslistor som hittades i facklitteratur och artiklar.

Orsakerna till aggressivt beteende är många och behöver inte vara isolerade. Saker som påverkar aggressionen är förhållandet mellan djurhållare och hund, djurhållarens personlighet och hur denne behandlar sin hund. Hos hundar kan genetik och bakomliggande sjukdomar ligga till grund. Djurhälsopersonalens kunskaper och beteende kan också ha en inverkan i hundars aggressivitet på klinik. Sådant som deras förmåga att läsa av hundar, hur de interagerar med dem men också hur mycket de är villiga att lägga ner på att göra dagens och framtida besök så bra som möjligt för hundarna. Det finns möjligheter att utreda och behandla aggression hos hundar med exempelvis medicinering och träning. Hanteringen och träningen kan appliceras på veterinärklinik och i hemmiljö.

Det författaren till detta arbete tar med sig från denna litteraturstudie är att vikten av kunskap om och agerande kring hundars kroppsspråk inte kan överskattas. Det är förvisso inte alltid det går att styra de saker som ligger bakom aggression hos hundar. Dock kan en ökad kunskap kring möjliga orsaker ge djurhållare en bättre möjlighet att förebygga och hantera beteendet. Mental hälsa är en del av hälsan och bör därför tas på allvar även från djursjukvårdens sida.

Nyckelord: hund, aggression, beteende, träning, behandling, veterinär

Abstract

Aggressive behaviours in dogs can have many different root causes. These behaviours may be normal for the situation the dog is in to communicate but they may also have an underlying pathophysiological cause. Being able to read the dog's body language in order to understand and deal with the dog's needs early on is of critical value in preventing serious incidents such as dog bites. Those who need to be able to read dogs are both the animal keeper in their home and everyday life, but also people who work at a veterinary clinic need to be able to read their patients as part of providing good care.

This paper is written to provide an increased understanding of what lies behind aggressive behaviours in dogs and how to prevent and manage these behaviours in the veterinary environment and in the home environment.

The questions that form the basis of this work are: What is behind aggressive behaviours in dogs? How can you prevent and handle demonstrated aggressive behaviours in dogs in a clinic environment? How can demonstrated aggressive behaviours in the home environment be prevented and handled?

This is a literature study based on articles from the database Primo. The articles were selected using the keywords: dog* OR canine* AND resource guarding, rehom* reason*, aggression, behaviour/behavior, bite/biting, growl*, body AND language. Other articles included were from reference lists found in the literature and articles.

The causes of aggressive behaviour are many and do not have to be isolated. Things that affect aggression are the relationship between animal keeper and dog, the personality of the animal keeper and how they treat their dog. In dogs, genetics and underlying diseases can be the cause of aggression. The veterinary staff's knowledge and behaviour can also have an impact on dogs' aggressiveness at the clinic. Such as their ability to read dogs, how they interact with them but also how much they are willing to spend on making today's and future visits as good as possible for the dogs. There are possibilities to investigate and treat aggression in dogs with, for example, medication and training. The handling and training can be applied at the veterinary clinic and in the home environment.

What the author of this work takes away from this literature study is that the importance of knowledge about and action around dogs' body language cannot be overestimated. It is certainly not always possible to control the things that are the cause of aggression in dogs. However, increased knowledge about possible causes can give animal keepers a better opportunity to prevent and manage the behaviour. Mental health plays a big role in health and should therefore be taken seriously also from the side of animal health.

Keywords: dog, aggression, behaviour, training, treatment, veterinary

Innehållsförteckning

1.	Inledning/syfte.....	6
2.	Material och metod	8
3.	Litteraturoversikt.....	9
3.1	Vad beror aggression på?.....	9
3.2	Veterinärmiljö	10
	3.2.1 Utredning av aggression.....	11
	3.2.2 Behandling av aggression	11
3.3	Hemmiljö	12
4.	Diskussion	13
4.1	Vad beror aggression på?.....	13
4.2	Veterinärmiljö	14
4.3	Hemmiljö	15
	Referenser.....	16

1. Inledning/syfte

Aggressivt beteende syftar till beteenden som exempelvis morring, skall och bitt (Landsberg et al. 2024) och är en vanlig orsak till besök hos beteendekunnig veterinär (Col et al. 2016). Beteendet kan dock vara helt normalt för situationen och vilken hund som helst kan bitas (Landsberg et al. 2024). Aggression kan vara en fara för allmänheten men kan även påverka relationen mellan djurhållare och hund (Sueda & Malamed 2014; Catalán et al. 2020; Landsberg et al. 2024). Det finns många anledningar till aggression, bland annat rädsla, konflikter, resursförsvår, lek och kan även vara av en patofysiologisk orsak (Sueda & Malamed 2014). Aggression är en vanlig anledning till att överlåta sin hund (Salman et al. 1998; Kwan & Bain 2013) men tyvärr också till avlivning av annars friska hundar (Våge et al. 2010). Dessa risker kan minskas om kunskap finns kring vad som ligger bakom aggression och hur det kan hanteras. Aggression hos hundar som besöker veterinärkliniker är ofta grundat i rädsla (Moffat 2008). Rädsla kan ha flera utgångar men om djuret känner att de inte har någon utväg kan aggression vara svaret, och om djuret inte kommer åt "hotet" så kan aggressionen vändas mot personen som hanterar djuret (Moffat 2008). Aggression kan delas upp i defensiv och offensiv, dock har båda typer ofta sitt ursprung i rädsla (Pike 2018).

Hundar kan morra vid visad aggression för att kommunicera och om denna kommunikation ignoreras kan det eskalera till exempelvis bitt (Landsberg et al. 2024). Djurhållare bör kunna se tidiga tecken på aggression då en tidig intervention är kritisk (Sueda & Malamed 2014). De flesta hundbett på barn är associerade med resursförsvår (Reisner et al. 2007) och detta kan bero på att barn har särskilt svårt att läsa hundars kroppsspråk (Landsberg et al. 2024). Detta visar på att det är centralt för både hundens och människans välfärd att kunna förstå vad hundar försöker kommunicera. Det är viktigt att djurhälsopersonal har en viss kunskap om detta ämne eftersom hantering av hundar sker i klinikmiljö, men även för att det är vanligt att djurhållare vänder sig till veterinärklinik gällande beteendefrågor (Shalvey et al, 2019).

Det är av stor vikt för djurhållare och djurhälsopersonal att veta hur man förebygger och hanterar situationer med aggression. Framför allt är det viktigt att uppmärksamma att bestraffning inte rekommenderas då det kan leda till rädsla och ångest hos hunden (Case 2010) och kan öka risken för att bli biten (Landsberg et al. 2024).

Frågeställningarna i arbetet är:

Vad ligger bakom aggressivt beteende hos hund?

Hur kan man förebygga och hantera uppvisat aggressivt beteende hos hund i klinikmiljö?

Hur kan man förebygga och hantera uppvisat aggressivt beteende i hemmiljö?

2. Material och metod

Denna uppsats är en litteraturstudie som gjorts efter att författaren tillsammans med handledare först har definierat ett problemområde. Materialet består av artiklar som dessa är hämtade från SLU:s databas Primo. Denna litteratur ligger till grund för resultatet och diskussionen i arbetet. I inledningen används även information från böcker som fokuserar på hundars beteende, dessa böcker används även för ordförklaring genom texten.

Artiklarna valdes med sökorden: dog* OR canine* AND resource guarding, rehom* reason*, aggression, behaviour/behavior, bite/biting, growl*, body AND language

Vissa inkluderade artiklar togs även från böckers och andra artiklars referenslistor. Författarens intention var att alltid använda den senaste litteraturen men vid vissa tillfällen används även äldre referenser för att stärka vissa påståenden.

3. Litteraturöversikt

3.1 Vad beror aggression på?

Aggression har många olika grundorsaker, nedan tas några tänkbara orsaker upp som kan vara värt att ha i åtanke som kliniker och djurhållare.

Det finns en association mellan mer neurotiska djurhållare och deras hundar som uppvisade ett mer aggressivt beteende (Gobbo & Zupan 2020). De djurhållare som har en mer undvikande stil i sin relation till sina hundar är också associerade med hundar som var aggressiva mot djurhållaren (Gobbo & Zupan 2020). I Dodman et al. (2018) har de undersökt liknande samband och visat på att de djurhållare som gav sig själva låga poäng på skalan för emotionell stabilitet hade hundar som visade mer aggression mot djurhållarna. Var man skaffar hunden kan också spela roll, Pirrone et al., (2016) visade i sin studie baserad i Italien att de hundar som var köpta i djuraffär visade aggression mot sin ägare i större utsträckning än vad hundar från uppfödare gjorde.

Positiv bestraffning av hundars beteende leder till aggression i större utsträckning (Herron et al. 2009; Dodman et al. 2018; Dinwoodie et al. 2021; Stellato et al. 2021). Positiv bestraffning innebär att något adderas (positiv) som är oönskat för hunden (bestraffning) som sedan resulterar i att beteendet minskar (Landsberg et al. 2024).

Aggression hos hundar kan också ha en genetisk komponent (Liinamo et al. 2007; Våge et al. 2010; Fernández-Castillo et al. 2020). Exempelvis undersökte Våge et al., (2010) gener som uttrycktes i amygdala och såg att vilka gener som var uppreglerade skiljde sig mellan aggressiva och icke-aggressiva hundar. Smärta och flertalet neurologiska, endokrinologiska och dermatologiska sjukdomar kan ligga bakom aggression eller vara anledning till att aggression förvärras (Amat et al. 2024). Särskilt när problembeteenden uppstår plötsligt kan det vara ett tecken på att det även har en medicinsk komponent (Overall 2003).

Liinamo et al., (2007) nämner i sin artikel att de hundar som klassades som mest aggressiva var kastrerade hanar. De tar sedan upp i sin diskussion att detta troligtvis handlar om att det är vanligt att man låter aggressiva hundar kastreras och hoppas på att aggression sedan ska minska. Forskning har visat att tarmflora och beteende är kopplat på flera sätt och Kirchoff et al., (2019) visade i sin studie att

kompositionen av tarmfloran skilde sig hos hundar som visade aggressiva beteenden från de hundar som inte gjorde det. Anekdotiskt har man talat om att underviktiga hundar i större utsträckning visar resursförsvar vid foder, troligtvis för att det skulle vara en mer värdefull resurs för dem. Dock visade studien av Miller et al., (2019) att underviktiga hundar inte hade större risk för visat resursförsvar än vad idealviktiga och överviktiga hundar har. Craig et al., (2017) har undersökt variabiliteten i hjärtfrekvens hos de hundar som har en historik av att bitas och jämfört med hundar som inte har detta. De kom fram till att variabiliteten är lägre hos de aggressiva hundarna och nämner att tidigare forskning har kopplat en lägre variabilitet till nedsatt reglering av det autonoma nervsystemet.

3.2 Veterinärmiljö

Många hundar är rädda hos veterinären och detta kan ge uttryck i aggression, därför är rädsla en viktig aspekt för kliniker att fokusera på för att förhindra aggressiva beteenden (Riemer et al. 2021). Catalán et al. 2020 visade att veterinärer har svårt att läsa av kroppsspråk hos hundar men att de överskattade sin förmåga i hög utsträckning. Aggression i veterinärmiljö kan visa sig särskilt vid hanteringen av hunden (Stellato et al. 2021) och endast en liten del av veterinärer kunde peka ut aggression, ångest och rädsla på bilder och videor av hundar (Catalán et al. 2020). Hantering av smådjur på klinik har ofta fokuserat på att arbetet ska gå så effektivt som möjligt (Moffat 2008). En negativ upplevelse för hunden, exempelvis för mycket kraft vid hantering kan ofta leda till svårare hantering nästa besök på grund av negativ association till klinikmiljön och personalen (Moffat 2008). Felaktig hantering leder till större risk för skador för både djuren och människorna i djurets närhet (Moffat 2008). En lugnare hantering tillsammans med pauser hjälper i stället hunden att känna sig säkrare (Riemer et al. 2021). Hanteringen börjar redan innan man närmar sig djuret. Därför bör djurets känslolstatus utvärderas på håll genom att läsa av kroppsspråket och se om det finns tecken på rädsla (Moffat 2008) för att sedan anpassa hanteringen efter kroppsspråket (Riemer et al. 2021). För att minska rädslan hos hunden kan man låta individen vänja sig vid rummet innan hantering börjar och låta djurhållaren vara en del av hanteringen, författarna Stellato et al. (2021) uppmärksammar dock att detta inte är empiriskt testat. I hundens journal kan det antecknas kring vad som fungerade bra och mindre bra under veterinärbesöket så klinikpersonalen vet hur de kan anpassa till nästa gång (Moffat 2008). Djurhållaren kan bli ombedd att fylla i information om hunden och dess beteende innan besöket för att få en så fullständig historik som möjligt (Sueda & Malamed 2014). Kliniken kan göras till en så trevlig plats som möjligt genom att alltid erbjuda leksaker och godis för att framkalla bra känslor hos patienten (Moffat 2008; Riemer et al. 2021). Under veterinärbesök kan distraktioner som leksaker, intränade beteenden och godis användas vid injektioner och smärtlindring användas när

smärtsamma områden ska undersökas för att minska rädsla och i sin tur aggression (Riemer et al. 2021)

3.2.1 Utredning av aggression

Ska själva beteendet kopplat till aggression utredas är första steget att ta reda på vad anledningen till aggressionen är, då det kan vara av psykiskt eller fysiskt ursprung (Sueda & Malamed 2014). För diagnosticering när aggression är närvarande bör det ingå en anamnestagning med djurhållaren för att få reda på relevant information och då kan videofilmer också vara till diagnostisk hjälp (Overall 2003; Sueda & Malamed 2014; Amat et al. 2024). Senare bör en medicinsk undersökning göras där det ingår blodprover, en kroppslig och en neurologisk undersökning (Sueda & Malamed 2014; Amat et al. 2024). När hunden är på plats bör den observeras men även relationen mellan hunden och sin djurhållare kan ge relevant information (Sueda & Malamed 2014). Efter undersökning kan en problemlista skapas för att kunna gå vidare med differentialdiagnoser (Sueda & Malamed 2014). För att kunna urskilja beteendeproblem behöver klinikern ha kunskap inom normalt kroppsspråk hos hundar (Sueda & Malamed 2014). Klinikern behöver också veta vad som förstärker aggression (Sueda & Malamed 2014).

3.2.2 Behandling av aggression

Man har sett att minskade nivåer av serotonin är associerade med aggression hos hundar (Sueda & Malamed 2014). Läkemedel kan användas som behandling och kan minska aggression om det ökar serotonin, dopamin, noradrenalin och GABA (Sueda & Malamed 2014). I användning av läkemedel ska djurhållare informeras om riskerna och att de alltid bör användas tillsammans med beteendemodifiering (Sueda & Malamed 2014). Chutter et al. 2019 visade att behandling med fluoxetin gav positivt resultat vid flera typer av aggression. Användning av örtmedicin minskade i stället chansen för att få ett positivt resultat vid behandling av aggression (Dinwoodie et al. 2021). Efter ett besök på klinik bör en välstrukturerad kommunikation följa för att förbättra kontakten mellan djurhållare och klinik men även för att förbättra resultaten på aggression hos hunden (Radosta-Huntley et al. 2007).

Som förberedelse kan djurhållare uppmuntras till att besöka djurkliniker när hundarna är friska för att bekanta sig med miljön och få belöning, exempelvis i form av godis (Moffat 2008). Detta fungerar som en counter-conditioning som är en form av klassisk betingning (Herron 2015). Klassisk betingning sker när ett neutralt stimuli blir betingat på ett sådant sätt att stimuli i sig självt utlöser en respons (Landsberg et al. 2024). För att minska rädsla kan counter-conditioning användas

genom att koppla det som triggar rädsla som i detta fall är kliniken till en positiv association exempelvis genom att erbjuda godis (Herron 2015). Hundar som har eller misstänks ha upplevd stress på klinik kan bokas in på en lugn dag och tid och bli instruerade att sitta i bilen tills ett rum är ledigt (Moffat 2008). Är hunden väldigt rädd kan lugnande läkemedel skrivas ut för att ges innan ett veterinärbesök (Riemer et al. 2021).

3.3 Hemmiljö

Det kan vara svårt att arbeta bort aggression då hunden kan ha lärt sig att det är ett fungerande sätt att undvika en obehaglig situation (Haug 2008; Pike 2018). För att kunna sätta in åtgärder behöver klinikern fånga upp specifika triggers som utlöser aggression, måltavlorna för beteendet och platserna där aggression visas (Pike 2018). Pike (2018) nämner att det finns två uppdelningar av aggression; offensiv och defensiv. Vidare förklarar Pike att vid defensiv aggression försöker hunden öka avståndet efter ett försök till interaktion medan offensiv aggression sker utan ett försök till interaktion. Hantering av aggression är en stor del av lösningen, exempelvis genom att undvika triggers, användande av munkorg och begränsning av hundens utrymme (Pike 2018).

Positiv bestraffning är fortfarande en utbredd metod vid träning, det har dock visats att det inte är mer effektivt än belöning (Hiby et al. 2004; Dinwoodie et al. 2021). Dessutom kan bestraffning leda till smärta och nedsatt välfärd (Hiby et al. 2004). Många djurhållare som använder sig av bestraffning rapporterar att hunden svarar med aggression (Herron et al. 2009; Dodman et al. 2018) och att användning av bestraffning utanför klinikmiljön ökade aggression på klinik (Stellato et al. 2021). Även användning av flooding visade på aggression i större utsträckning (Stellato et al. 2021). Flooding innebär att man under en längre period utsätter hunden för triggeren på en nivå som utlöser respons (Overall 2013).

4. Diskussion

De mest essentiella aspekterna som framkommer i denna litteraturstudie är hur viktigt det är för både djurhållare och djurhälsopersonal att ha kunskap om hundars kroppsspråk. Utan denna kunskap blir det svårare att urskilja problematik och att hjälpa hundarna med deras behov.

4.1 Vad beror aggression på?

Att djurhållaren till stor del ligger bakom hundarnas aggression kanske inte är oväntat. Mycket av det som sker kan bero på okunskap från djurhållarens sida. Därför är det viktigt att vi förmedlar kunskap på ett icke-dömande sätt och fokuserar på hur vi kan hantera problematiken trots att det har blivit fel i hundens tidigare liv. Exempelvis hade djurhållarens personlighet en association till aggression, eventuellt handlar detta uppvisande av aggression att hundarna känner av djurhållarens oroliga känslor. Trots att vi inte kan förändra personligheten eller känslorna kan denna kunskap förändra djurhållarens förhållningssätt.

En studie visade att hundar köpta i djuraffär visade på mer aggressiva beteenden och detta kan tänkas ha flera olika orsaker. Trots att detta scenario inte kan utspelas i Sverige som det ser ut idag så öppnar det ändå upp för många intressanta frågor. Kan valparna från dessa affärer ha fått en sämre första tid med modern? Har de fått vara kvar med modern tillräckligt lång tid? Hur hålls hundarna i affären och hur är hanteringen från butikspersonalen? Eller är det en viss typ av människor som köper hundar från djuraffärer som saknar kunskap om hantering och vårdnad av djur?

I många fall kan andra aspekter i hundavel vara fokus, så som utseende och därför kan andra egenskaper som mentalitet nedprioriteras, därför är det rimligt att tänka att viss aggression är associerad med specifika gener. Sjukdomar och smärta är nog inte svårt för de flesta läsarna att relatera till kring hur det kan leda till ökat uttryck av aggression. Studier som undersöker detta sammanhang leder snarare till ökad förståelse för djurhållare och kliniker att se aggression som ett tecken på sjukdom och inte bara ett problembeteende. Detta kan ha ett oväntat positivt resultat, om fler kliniker tar aggression och andra beteendeproblem på större allvar om de ser dessa just som tecken på sjukdom och i mindre utsträckning tänker på hundarna som svåra eller otrevliga. De senaste åren har mycket forskats på kring kopplingen mellan tarmhälsa och dess påverkan på kroppsligt och mentalt mående. Eftersom

litteraturen i detta arbete visade på att kompositionen i tarmflora skiljde sig mellan de hundar som visade aggression och de som inte gjorde det vore det intressant att ta reda på vad som kom först i dessa fall. Författarna själva förklarar att de genom sin studie inte kan urskilja orsak och verkan men att deras fynd kan användas för diagnostik och behandling av aggression. Denna parallell kan även dras till resultatet om att variabiliteten i hjärtfrekvens var lägre hos de aggressiva hundarna. Alltså, var det aggressiva hundar som inte kunde reglera hjärtfrekvensen eller kan mentaliteten påverkas av att individen har svårt med reglering? Ett oväntat resultat av denna litteraturstudie var fyndet att underviktiga hundar inte visade mer resursförsvår. Då kan de tänkas att det är något annat som ligger till grund för resursförsvår.

Vidare behövs mer forskning i de aspekterna som är associerade till aggression som genetik, sjukdomar, tarmflora för att se hur stor kopplingen är för att kunna göra en skillnad i avelsarbete och vård.

4.2 Veterinärmiljö

Att många hundar är oroliga inför och vid ett veterinärbesök är inte förvånande men antalet individer som känner så kanske underskattas med tanke på hur lite det visar sig att veterinärer kan läsa av hundars kroppsspråk. Catalán et al. (2020) tar upp att en anledning till att så få veterinärer kan läsa av hundars kroppsspråk kan bero på att det är en liten del av dem som får utbildning i klinisk etologi. Författaren till detta arbete tycker att det är problematiskt eftersom kliniker behöver kunna läsa av hundar för att ställa rätt diagnos och för att ge en holistisk vård. Det kan spekuleras kring varför många hundar visar aggression just vid hantering. Kanske är det en kombination av att det är få som kan läsa deras känslor och att det är en ny miljö för hunden och ny sorts hantering. Därför kan det vara en bra idé att som Catalán et al. (2020) nämner, uppmuntra djurhållaren att komma in med hunden när den är frisk för att bekanta sig med miljön och associera miljön till något trevligt genom att få godis och lek. Det kanske även kan vara bra att uppmuntra djurhållare till att utföra sådan hantering som djurhälsopersonal gör, fast hemma på en upphöjd plats för att vänja sig vid sådan hantering.

Något att ta med sig från denna studie är att det man som kliniker gör påverkar inte bara den dagens undersökning utan får även framtida konsekvenser. Detta gäller både hanteringen och information som samlas från djurhållaren och från besöket och sedan antecknas i journalen.

Medicinering för att behandla aggression hos hundar kan verka extremt och kontroversiellt för djurhållare men även för kliniker som inte har erfarenhet av detta. Det är författarens egen reflektion att detta kan bero på att mentalt välmående har varit ett känsligt ämne länge och att problematiken och hanteringen av detta behöver uppmärksammas mer inom human- och djurvård. Att medicinering börjar

användas och mer forskning fokuserar på psykiskt hälsa ses som ett framsteg av författaren till detta arbete. Dock ska medicinering tas på stort allvar och fokus bör ligga på att identifiera och behandla underliggande orsak till aggressionen. För och nackdelar behöver tas i beaktande och det måste användas tillsammans med beteendemodifiering och det kommer inte vara en lösning för alla djur eller djurhållare. Haug, (2008) nämner att behandling beror på djurhållarens kapacitet och resurser och att de bör informeras om att behandlingen kommer ta tid och att det inte bara kommer gå bra utan man kan förvänta sig nedgångar ibland.

4.3 Hemmiljö

Det är viktigt att undvika triggers som en del av hanteringen vid aggression. Detta gör att vi kommer tillbaka till att det är viktigt att ha viss kunskap om kroppsspråk för att kunna identifiera vad triggern är. Det är också viktigt för att kunna avbryta i tid, då det kan vara lättare att få bort hunden vid subtila tecken på rädsla/stress/aggression och inte när hunden väl gör utfall. Litteraturen är överens om att bestraffning är något som i stor utsträckning påverkar hunden negativt men kan också påverka djurhållaren negativt. Som tidigare nämnt i diskussionen kan denna sorts träning ske på grund av okunskap. Eftersom bestraffning är en så utbredd träningsform kan det vara det enda djurhållaren kommer i kontakt med och vet därför inte de negativa sidorna av det. Även om djurhållaren tränar utan bestraffning så är det som tidigare nämnts viktigt för dem att förvänta sig tillfälliga motgångar men det är också bra om djurhållaren förstår varför. Till exempel nämndes att det kan vara svårt att arbeta bort aggression för att hunden lärt sig att beteendet fungerar. Ett exempel på detta är när en hund skäller som en form av defensiv aggression. Det vill säga, en person kanske går för nära hunden i en viss situation, hunden skäller för att öka avståndet, om personen då backar så lyckas hunden öka avståndet och hunden lär sig att det är ett funktionellt sätt.

Aggressivt beteende hos hundar är ett komplext område som ofta uppfattas som problematiskt av oss människor men som är naturligt för hundar för att kunna kommunicera olika känslor eller behov. Med anledning av hur komplicerat området är finns ingen snabb lösning gällande hantering av aggressivt beteende, det beror på orsaken till beteendet och bör anpassas till individen. Det vi djurhälsopersonal och djurhållare kan göra är att öka vår kunskap kring hundarnas behov, beteenden och kroppsspråk för att kunna tillgodose dessa innan beteendena eskalerar till hög rädsla/stress hos hunden och skador hos oss människor.

Idag finns mycket forskning och information om beteende och kroppsspråk hos hundar men samtidigt finns mycket desinformation och missförståelse. Det finns därför ett behov att ta fram effektiva sätt att nå ut med kunskap och riktlinjer till såväl djurhälsopersonal som djurhållare.

Referenser

- Amat, M., Le Brech, S. & Manteca, X. (2024). The Relationship Between Aggression and Physical Disease in Dogs. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 54 (1), 43–53. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2023.08.008>
- Case, L. (2010). *Canine and Feline Behavior and Training*. Delmar. DOI:10.1002/9781119765585
- Catalán, A.I., Rojas, C.A. & Chávez, G.A. (2020). Recognition of aggressive and anxious behaviors in canines by a group of Chilean veterinarians. *Journal of Veterinary Behavior*, 38, 8–13. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2020.05.001>
- Chutter, M., Perry, P. & Houpt, K. (2019). Efficacy of fluoxetine for canine behavioral disorders. *Journal of Veterinary Behavior*, 33, 54–58. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2019.05.006>
- Col, R., Day, C. & Phillips, C.J.C. (2016). An epidemiological analysis of dog behavior problems presented to an Australian behavior clinic, with associated risk factors. *Journal of Veterinary Behavior*, 15, 1–11. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2016.07.001>
- Craig, L., Meyers-Manor, J.E., Anders, K., Sütterlin, S. & Miller, H. (2017). The relationship between heart rate variability and canine aggression. *Applied Animal Behaviour Science*, 188, 59–67. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2016.12.015>
- Dinwoodie, I.R., Zottola, V. & Dodman, N.H. (2021). An investigation into the effectiveness of various professionals and behavior modification programs, with or without medication, for the treatment of canine aggression. *Journal of Veterinary Behavior*, 43, 46–53. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2021.02.002>
- Dodman, N.H., Brown, D.C. & Serpell, J.A. (2018). Associations between owner personality and psychological status and the prevalence of canine behavior problems. *PLOS ONE*, 13 (2), e0192846. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0192846>
- Fernández-Castillo, N., Gan, G., van Donkelaar, M.M.J., Vaht, M., Weber, H., Retz, W., Meyer-Lindenberg, A., Franke, B., Harro, J., Reif, A., Faraone, S.V. & Cormand, B. (2020). RBFOX1, encoding a splicing regulator, is a candidate gene for aggressive behavior. *European Neuropsychopharmacology*, 30, 44–55. <https://doi.org/10.1016/j.euroneuro.2017.11.012>
- Gobbo, E. & Zupan, M. (2020). Dogs' Sociability, Owners' Neuroticism and Attachment Style to Pets as Predictors of Dog Aggression. *Animals : an Open Access Journal from MDPI*, 10 (2), 315. <https://doi.org/10.3390/ani10020315>
- Haug, L.I. (2008). Canine Aggression Toward Unfamiliar People and Dogs. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 38 (5), 1023–1041. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2008.04.005>
- Herron, M.E. (2015). Low-Stress Handling in Veterinary Practice – The New Norm or Still a Novel Concept? *Advances in Small Animal Medicine and Surgery*, 28 (9), 1–2. <https://doi.org/10.1016/j.asams.2015.08.001>
- Herron, M.E., Shofer, F.S. & Reisner, I.R. (2009). Survey of the use and outcome of confrontational and non-confrontational training methods in client-owned dogs showing undesired behaviors. *Applied Animal Behaviour Science*, 117 (1), 47–54. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2008.12.011>

- Hiby, E., Rooney, N. & Bradshaw, J. (2004). Dog training methods: their use, effectiveness and interaction with behaviour and welfare. *Animal Welfare*, 13 (1), 63–69. <https://doi.org/10.1017/S0962728600026683>
- Kirchoff, N.S., Udell, M.A.R. & Sharpton, T.J. (2019). The gut microbiome correlates with conspecific aggression in a small population of rescued dogs (*Canis familiaris*). *PeerJ*, 7, e6103. <https://doi.org/10.7717/peerj.6103>
- Kwan, J.Y. & Bain, M.J. (2013). Owner Attachment and Problem Behaviors Related to Relinquishment and Training Techniques of Dogs. *Journal of Applied Animal Welfare Science*, 16 (2), 168–183. <https://doi.org/10.1080/10888705.2013.768923>
- Landsberg, G., Radosta, L. & Ackerman, L. (2024). *Behavior Problems of the Dog and Cat*. 4. uppl. Elsevier. <https://doi.org/10.1016/C2019-0-03608-4>
- Liinamo, A.-E., van den Berg, L., Leegwater, P.A.J., Schilder, M.B.H., van Arendonk, J.A.M. & van Oost, B.A. (2007). Genetic variation in aggression-related traits in Golden Retriever dogs. *Applied Animal Behaviour Science*, 104 (1–2), 95–106. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2006.04.025>
- Miller, K.A., Dolan, E.D., Cussen, V.A. & Reid, P.J. (2019). Are Underweight Shelter Dogs More Likely to Display Food Aggression toward Humans? *Animals: an Open Access Journal from MDPI*, 9 (12), 1035. <https://doi.org/10.3390/ani9121035>
- Moffat, K. (2008). Addressing Canine and Feline Aggression in the Veterinary Clinic. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 38 (5), 983–1003. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2008.04.007>
- Overall, K.L. (2003). Medical differentials with potential behavioral manifestations. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 33 (2), 213–229. [https://doi.org/10.1016/S0195-5616\(02\)00103-1](https://doi.org/10.1016/S0195-5616(02)00103-1)
- Overall, K.L. (2013). *Manual of Clinical Behavioral Medicine for Dogs and Cats*. Elsevier. <https://doi.org/10.1111/avj.12192>
- Pike, A. (2018). Managing Canine Aggression in the Home. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 48 (3), 387–402. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2017.12.006>
- Pirrone, F., Pierantoni, L., Pastorino, G.Q. & Albertini, M. (2016). Owner-reported aggressive behavior towards familiar people may be a more prominent occurrence in pet shop-traded dogs. *Journal of Veterinary Behavior*, 11, 13–17. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2015.11.007>
- Radosta-Huntley, L., Shofer, F. & Reisner, I. (2007). Comparison of 42 cases of canine fear-related aggression with structured clinician initiated follow-up and 25 cases with unstructured client initiated follow-up. *Applied Animal Behaviour Science*, 105 (4), 330–341. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2006.11.005>
- Reisner, I.R., Shofer, F.S. & Nance, M.L. (2007). Behavioral assessment of child-directed canine aggression. *Injury Prevention*, 13 (5), 348–351. <https://doi.org/10.1136/ip.2007.015396>
- Riemer, S., Heritier, C., Windschnurer, I., Pratsch, L., Arhant, C. & Affenzeller, N. (2021). A Review on Mitigating Fear and Aggression in Dogs and Cats in a Veterinary Setting. *Animals: an Open Access Journal from MDPI*, 11 (1), 158. <https://doi.org/10.3390/ani11010158>
- Salman, M.D., New, Jr., John G., Scarlett, J.M., Kass, P.H., Ruch-Gallie, R. & Hetts, S. (1998). Human and Animal Factors Related to Relinquishment of Dogs and Cats in 12 Selected Animal Shelters in the United States. *Journal of Applied Animal Welfare Science*, 1 (3), 207–226. https://doi.org/10.1207/s15327604jaws0103_2
- Stellato, A.C., Flint, H.E., Dewey, C.E., Widowski, T.M. & Niel, L. (2021). Risk-factors associated with veterinary-related fear and aggression in owned domestic dogs. *Applied Animal Behaviour Science*, 241, 105374. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2021.105374>

- Sueda, K.L.C. & Malamed, R. (2014). Canine Aggression Toward People: A Guide for Practitioners. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 44 (3), 599–628. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2014.01.008>
- Våge, J., Bønsdorff, T.B., Arnet, E., Tverdal, A. & Lingaas, F. (2010). Differential gene expression in brain tissues of aggressive and non-aggressive dogs. *BMC Veterinary Research*, 6, 34. <https://doi.org/10.1186/1746-6148-6-34>

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Du hittar en länk till SLU:s publiceringsavtal på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.